NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM

Rok VIII. Kraków, środa 1 kwietnia 1925 Nr. 76

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu 279. — Konto czekowe P. K. O. w Warszawie Nr. 141.123
w Krakowie 400.680.

Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracyi.
Komunikaty przes[...] do Redakcyi nie będą uwzględniene.
Rękopisów redakcya [...] zwraca. Za inseraty Redakcya nie odpowiada.
Redaktor nac[...] przyjmuje od 12 do 1 w południe.

Cena Numeru 15 groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. Zł. 3·40, kwrt. Zł.10·20
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 3·60, „ „ 10·80
Na prowincyi: z przesyłką pocztową „ „ 4·20, „ „ 12·60
Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 7·00, „ „ 21·00

Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·10, wiersz milimetr. 1-szp. Zł. 0·15, nadesłane Zł. 0·40, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·60, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 0·75, gratulacye Zł. 8·—, inseraty zamiejscowe o 50%, zagraniczne o 100% droższe.

Po wyborach i przed wyborami w Niemczech

Kraków, 31 marca 1925

(is) Wybory prezydenta Republiki niemieckiej stały wczoraj w centrum zainteresowania świata politycznego. Nie tyle ze względu na władzę prezydenta Republiki niemieckiej, ile na zoryentowanie się w stanie nastrojów społeczeństwa niemieckiego odnośnie do przyszłej polityki niemieckiej.

Wybory niedzielne, jak było do przewidzenia, nie przyniosły definitywnego rezultatu. Zgodnie bowiem z konstytucyą niemiecką kandydat, który ma być wybranym na prezydenta republiki, musi uzyskać bezwzględną ilość głosów.

Kandydat zjednoczonej prawicy Dr Jarres uzyskał blisko dziesięć i pół miliona głosów. Zabrakło mu przeszło trzy miliony głosów do większości. Socyalista Dr Braun otrzymał bez mała ośm milionów głosów, zaś centrowiec Dr. Marx, były kanclerz blisko cztery miliony głosów. Między temi trzema głównemi stronnictwami rozgrywa się obecnie walka o przyszły kierunek polityki niemieckiej. Zwycięstwo kandydata prawicowego oznaczałoby jawne dążenie do przekreślenia traktatu wersalskiego, a na końcu tej drogi widnieje wojna rewanżowa.

Zwycięstwo kandydata socyalistycznego oznaczałoby kierunek ugodowy w polityce zagranicznej. Oczywiście nie w takim stopniu, jak się to powszechnie mniema, albowiem niezadowolenie z traktatu wersalskiego, zwłaszcza odnośnie do granic wschodnich Niemiec jest w Niemczech powszechnem, ale bądź co bądź zwycięstwo tego kierunku świadczyłoby, że Niemcy pragną unikać konfliktów zbrojnych z sąsiadami.

Zwycięstwo kandydata centrowego nie wiele w gruncie rzeczy różniłoby się w znaczeniu swem od zwycięstwa kandydata socyalistycznego, gdyż i to stronnictwo jakkolwiek sympatyami swojemi stanowczo bardziej ciążące ku prawicy niż ku socyalistom, uważa, że Niemcy dziś, podkreślamy dziś, nie powinny prowadzić polityki drażniącej, lecz politykę zyskania koncesyi i łagodzenia skutków traktatu wesalskiego drogą układów dyplomatycznych a nie gróźb wojennych.

Na ogół liczby uzyskanych głosów przez poszczególnych kandydatów wskazują na to, iż od czasów ostatnich wyborów do parlamentu niemieckiego nie nastąpiło znaczniejsze przesunięcie w opinii niemieckiej poza jednym wyjątkiem, a mianowicie tym, że komuniści uzyskali blisko milion dwieście tysięcy głosów mniej, niż przy ostatnich wyborach do parlamentu. Zastanawiającem jest nikła stosunkowo ilość głosów kandydata demokratycznego. Dr. Helpacha. Ilość głosów uzyskana przez niego (przeszło półtora miliona) jest symptomatyczną nie tylko dla Niemiec, ale i dla wszystkich państw, które w ostatnich czasach wykazały, iż stronnictwa centrowe, umiarkowani demokraci, zostają starte przez skrajne skrzydła społeczeństw.

Pocieszającym jednak jest rezultat wyborów odnośnie do Don Kiszota dzisiejszej prawicy niemieckiej, byłego bożyszcza monarchistycznych Niemiec, generała Ludendorfa, który uzyskał zaledwie 284 tysięcy głosów. Oznaczałoby to że ten barbarzyńsko-wojujący kierunek, jaki reprezentuje gen. Ludendorf nie ma poklasku wśród społeczeństwa niemieckiego. Jeśli jednak z drugiej strony do głosów uzyskanych przez Dra Jarresa dołączymy głosy Ludendorfa i głosy bawarskiego kandydata Helda, reprezentującego bawarskie stronnictwo ludowe, w gruncie rzeczy bardzo prawicowe, to dojdziemy do wniosku, że ugrupowania prawicowe zbliżają się mocno do większości potrzebnej do uzyskania stanowiska prezydenta republiki. Jeśli dalej zważymy, że i w centrum a nawet wśród demokratów są odłamy, które w polityce zagranicznej nie tylé z przekonania, ile z lęku i pewnej ostrożności nie idą razem z prawicą, to dojdziemy do wniosku, iż horoskopy wyborów następnych, które w myśl konstytucyi mają się odbyć za miesiąc nie są zbyt różowe, zwłaszcza, że przy tych drugich wyborach rozstrzyga już nie większość absolutna, lecz większość względna.

Jeśli socyaliści, demokraci i centrum nie przyjdą do porozumienia, a nie ulega kwestyi, że grupa Ludendorfa i znaczna część grupy Helda rzuci swe głosy na Jarresa, to kandydatura socyalisty wzgl. centrowca bezwzględnie przepadnie, a z wyborów wyjdzie zwycięsko Dr Jarres. Trudno przypuścić, ażeby centrum zgodziło się na kandydata socyalistycznego, jak też trudno spodziewać się, że socyaliści głosować będą na kandydata centrum. Pozostałaby zatem jedyna kombinacya, iż tak centrum jak i socyaliści zgodzą się na kandydata demokratów Dr. Helpacha, a wtedy zwycięstwo jego byłoby prawie pewnem. Ale i pod tym względem nasuwają się dwie trudności a mianowicie, że Dr Helpach uzyskał w pierwszych wyborach zaledwie półtora miliona głosów, a ponadto, że jest osobistością poza Wirtembergią, gdzie był prezydentem, stosunkowo mało znaną. Kandydat zaś centrum Dr Marx ma za sobą ogromne doświadczenie polityczne i dość znaczne sukcesy jako kanclerz Republiki.

Mimo wszystko i przy tem zjednoczeniu się lewicy szanse kandydata lewicy i prawicy będą prawie że równe i zależeć będą w rezultacie od dyscypliny partyjnej obu grup, która jak wiadomo jest w obozie prawicy bez porównania silniejszą. Języczkiem u wagi mogliby zatem być komuniści, gdyby oni przerzucili głosy swoje na kandydata lewicy. To zaś jest przy znanem doktrynerstwie i dążności do destrukcyjnego działania tego stronnictwa prawie zupełnie wykluczonem, a komuniści raczej wstrzymają się od głosowania, aby dopomódz do zwycięstwa kandydata prawicy, hołdując przyjętej u nich zasadzie, że im gorzej, tem lepiej.

Tak tedy wynik następnych wyborów nie da się w tej chwili ze znacznem prawdopodobieństwem przewidzieć. W każdym razie Niemcy przejdą obecnie tygodnie ogromnie zaciętej agitacyi, a projekty rozmaitych paktów gwarancyjnych, o których znowu słyszymy, nie doczekają się realnej dyskusyi przed wynikiem wyborów niemieckich.

Świat polityczny czeka.

OD WYDAWNICTWA.

Dzisiejszy numer „Nowego Dziennika“ zawiera wyjątkowo 8 stron druku, natomiast numer jutrzejszy, poświęcony otwarciu Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie, ukaże się w objętości 20 stron i zawierać będzie obok szeregu artykułów pierwszorzędnych piór, liczne wywiady z polskimi politykami, mężami stanu oraz przedstawicielami świata naukowego — o wszechnicy hebrajskiej.

Wynik wyborów prezydenta rzeszy.

Berlin, 30. 3 PAT. Wolff. Wedle urzędowych danych wynik wczorajszych wyborów na prezydenta rzeszy przedstawia się jak następuje:

Ogółem oddano 26.812.537 głosów.
Z tego przypada:
Na Brauna 7,785.678,
na Helda 1 227.000.
nad ra Helppacha 1,565.136,
na dra Jarresa 10.387.523,
na Ludendorffa 284.471,
na dra Marksa 3,883.676,
na Tachlmanna 1,869.553,
rostrzelonych było 34.152 głosów.

Wedle tych dotychczasowych obliczeń żaden kandydat nie otrzymał więcej niż połowę oddanych głosów, wobec czego zachodzi potrzeba drugiego wyboru.

Głosy prasy francuskiej

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 30. 3 (D.) Prasa francuska ocenia wynik wyborów w Niemczech jako sukces stronnictw demokratycznych, stanowiących tzw. koalicyę weimarską. Ze szczególnym naciskiem podkreśla prasa paryska upadek Ludendorffa, tego „prokurzysty Hohenzollernów“ — jak go nazywa „Echo de Paris“.

Prasa angielska oraz włoska nie zajęła jeszcze stanowiska wobec wyborów niemieckich.

Senzacyjny zwrot w polityce partyi Radicza

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 30. 3 (D.) Z Belgradu donoszą: Wielką senzacyę w tutejszych kołach politycznych stanowił fakt, że partya Radicza głosowała dziś w skupczy nie za przedłużeniem rządowem. Nastąpiło to wskutek układu, zawartego pomiędzy partyą Radicza a większością rządową. Radiczowcy zastrzegli sobie, że tylko w tym wypadku głosować będą za rządem, jeśli przyznane im będzie miejsce w prezydyum skupczyny. Rzeczywiście też przy wyborach wiceprezydentów skupczyny, wybrany został dr Policza z partyi Radicza.

Wybór jednak dra Policza wywołał wielką burzę protestów wśród reszty ugrupowań opozycyjnych, które zajęły tego rodzaju stanowisko, że dr Policz musiał z miejsca złożyć urząd.

Niezależnie od tego uważają tu zbliżenie partyi Radicz do rządu za fakt dokonany.

Bagiński i Wieczorkiewicz zamordowani przez przodownika P.P.

Warszawa. 30 marca (PAT) Wczoraj około godz. 15, pociąg, wiozący przeznaczonych do wymiany skazańców Wieczorkiewicza i Bagińskiego minął stacyę Stołpce i zbliżał się do stacyi granicznej po stronie sowieckiej Kołosowo.

W wagonie, gdzie siedzieli Wieczorkiewicz i Bagiński, znajdowała się silna eskorta wojskowa i policyjnai oraz władze administracyjne i sądowe. W pewnej chwili jeden z eskortujących policyantów, niejaki Muraszko, dobył błyskawicznie rewolwera i zbliżywszy się do więźniów, dał do nich kilka strzałów. Bagiński został zabity na miejscu. Wieczorkiewicz jest śmiertelnie ranny. Muraszko po zabójstwie oddał rewolwer przedstawicielom władz, znajdujących się w wagonie, zaznaczając, że nie żałuje bynajmniej popełnionego czynu. Pociąg cofnięto do Stołpców i zarządzono dochodzenia co do motywów zabójstwa. W Kołosowie oczekiwał na wymianę p. Łaszkiewicz, zaś ks. Usas był w drodze do granicy.

Prasa stołeczna potępia ohydny mord

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 30. 3 Sin. Dzisiejsza prasa warszawska zgodnie potępia zbrodniczy zamach Muraszki. „Kurjer Poranny" pisze: „Muraszko nie zastanawiał się w swoim fanatyzmie, że zabijając niewątpliwych wyrzutków społeczeństwa, wyrządzić jednak może ciężką krzywdę interesom Państwa, do których sprawca nie jest bynajmniej powołany i gubi także losy jednostki, których los przypadkowo tylko z losem tych wyrzutków został sprzągnięty. Ciężką krzywdę dla interesów państwa stanowi także przykład **anarchii, niedopuszczalnej w praworządnem społeczeństwie.** Tem gorzej jest, że takiego przykładu dostarcza **funkcyonaryusz władzy, której specyalnem zadaniem jest strzedz praworządności i porządku publicznego"**

„Warszawianka" zaznacza, że w tej chwili stan rzeczy jest taki, że sędzia Łaszkiewicz z Tyflisu i ks. Usak, którzy mieli przejść granicę polską równocześnie z przejęciem Bagińskiego i Wieczorkiewicza nie dokonali tego. W każdym razie, pisze „Warszawianka", rząd postanowił zamianę, a rzeczą przodownika policyi państwowej mogło być tylko wykonanie polecenia, w żadnym zaś razie rozstrzyganie na własną rękę. Gdyby każdy wykonawca zarządzeń władzy w ten sposób postanowienia powzięte ze świadomością i odpowiedzialnością wykonywał wedle własnego uznania, wówczas weszlibyśmy na drogę zupełnego bezładu i niepewności i dla tego wiadomość ta głęboko poruszy umysły w kraju.

„Gazeta Warszawska" organ endecyi, pisze: Zabójstwo na Bagińskim i Wieczorkiewiczu jest zbrodniczym przejawem anarchii, godnej potępienia ze **strony zdrowo myślącej opinii publicznej oraz należytej kary ze strony Państwa.**

„Kurjer Warszawski" pisze: „Śmiertelny zamach, dokonany na ludziach przeznaczonych do wymiany niechybnie wywoła poza granicami Polski wrażenie, które oczywiście **nie wypadnie na korzyść naszego Państwa.** Samosąd wykonany w tak niezwykłych warunkach będzie komentowany jako **wyraz słabości władzy rządowej w Polsce** i jako znamię nastroju społeczeństwa, nie mające **nic wspólnego z poczuciem sprawiedliwości.** Nikt tam nie będzie wchodził w pobudki afektu patryotycznego, nikt nie będzie szukał okoliczności łagodzących. Wartość wewnętrzna państwa mierzona jest na zewnątrz wartością jej administracyi, a w tej administracyi posłuch prawu i władzom gra rolę naczelną.

A dalej: **Zamach w Stołpcach wzbudzi znowu podejrzenie, że „w Polsce, jak kto chce", oraz zachwieje autorytetem państwowym".**

Echa w Warszawie i Moskwie

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 30 3. (Sin) Wiadomość o zbrodni dokonanej w Stołpcach nadeszła do stolicy wczoraj w nocy i wywarła silne wrażenie. Ministeryum spraw zagr. po oficyalnem potwierdzeniu wiadomości zawiadomiło bezzwłocznie posła polskiego w Moskwie Kętrzyńskiego o zamordowaniu Bagińskiego i Wieczorkiewicza. Pos. Kętrzyński ze swej strony zawiadomił o tem rząd SSR.

Wedle wiadomości o zamordowaniu Bagińskiego Wieczorkiewicza zebrał się komisaryat dla spraw zagr. pod kierownictwem Cziczerina. Ponadto odbył Cziczerin specyalną konferencyę z posłem polskim.

Ustala się przekonanie, że zamordowanie Bagińskiego i Wieczorkiewicza nie pociągnie za sobą żadnych komplikacyi w stosunkach polsko-sowieckich.

Wieczorkiwicz zmarł

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 30. 3 Sin. W ostatniej chwili nadchodzi wiadomość z pogranicza polsko sowieckiego, że Wieczorkiewicz zmarł wskutek odniesionych ran.

Sprawy żydowskie w sekcyi kresowej

Organizacya gmin żydowskich, szkolnictwo, zgromadzenia.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 30 3. (Sin) Na dzisiejszem posiedzeniu sekcyi do spraw wojewódzkich przy prezydyum rady ministrów ustalono na wniosek ministra oświaty p. Stanisława Grabskiego m. in. następujące sprawy najpilniejsze:

1) sprawę organizacyi żydowskich gmin wyznaniowych,

2) sprawę żydowskiego szkolnictwa i

3) sprawę zgromadzeń w języku żydowskim.

Co się tyczy ostatniej sprawy, zapadła na dzisiejszem posiedzeniu sekcyi uchwała, uwzględniająca postulaty żydowskie.

Agitacya polityczna wojewody grodzieńskiego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa 30. 3 Sin. „Przegląd Wieczorny" donosi: Do kół parlamentarnych doszła wiadomość, że wojewoda nowogrodzki gen. Januszajtis wezwał do siebie starostów z całego województwa i wygłosił wobec nich dłuższe przemówienie, w którem m. in. miał oświadczyć co następuje: liczę na to, że panowie będą popierali jedynie polskie stronnictwo, które jest godne zaufania tj. **Stronnictwo Piasta.** Mam nadzieję, że panowie potrafią wykazać się poważnymi rezultatami w swej pracy i czekać będą na to". Wiadomość powyższą podajemy bez komentarzy na odpowiedzialność „Przeglądu Wieczornego".

Przed ukonstytuowaniem się związku przyjaciół Ligi narodów w Polsce.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 30. 3 Sin. Dnia 1 kwietnia odbędzie się w Warszawie konsytuujące zebranie **Związku przyjaciół Ligi narodów.** Na porządku dziennym obrad znajduje się **sprawa wyborów zarządu.** Sprawa ta ma szczególną doniosłośkć wobec mającego się odbyć w Warszawie międzynarodowego zjazdu przedstawicieli przyjaciół Ligi narodów. Zarząd mają stanowić przedstawiciele najrozmaitszych ugrupowań politycznych. Jako kandydaci do zarządu wchodzą m. i. w rachubę: prof. Handelsmann ks. Kaczyński, sen. Posner, sen. **Ringel,** prof. Askenazy, posłowie Daszyński, Stroński i inni.

Komunikacya pocztowa Polski z Palestyną będzie znacznie ulepszona.

Skuteczna interweńcya Rady Naczelnej Org. Syon.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa 30. 3 Sin. Z ramienia prezydyum rady naczelnej zjednoczonych organizacyi syonistycznych interweniował dziś senator Rottenstreich u gen. dyrektora poczt i telegrafów p. Moszczeńskiego **w sprawie komunikacyi pocztowej pomiędzy Polską a Palestyną.** Sen. Rottenstreich zwrócił uwagę, że przesyłki idące z Palestyny via Wiedeń otrzymują adresaci w Polsce najwyżej w siedm dni po wysłaniu, listy zaś z Polski idące via Konstanca dochodzą do Palestyny dopiero w **trzy do czterech tygodni po wysłaniu.** W tych warunkach niema mowy o normalnej korespondencyi handlowej. Nadto zwrócił uwagę sen. Rottenstreich, że taryfa przesyłkowa z Polski do Stanów Zjednoczonych jest **trzykrotnie niższą, aniżeli do Palestyny, a dwa razy niższa jest taryfa przesyłek do Egiptu, aniżeli do Palestyny.** Celem usunięcia tych trudności sen. Rottenstreich zaproponował, by odtąd przesyłki do **Palestyny skierowywane były via Triest,** przez co skróci się znacznie czas wędrówki listów i przesyłek do Palestyny.

Gen. dyr. poczt p. Moszczeński zaznaczył w odpowiedzi, że w interesie Polski leży sprawna komunikacya pocztowa z Palestyną i odtąd listy do Palestyny **przesyłane będą via Triest.** Co do przesyłek p. Moszczeński obiecał, by przesyłki pocztowe z Konstancy były wprost przewożone okrętem do Palestyny, przez co zredukuje **się znacznie koszta**

Demonstracye w Sorbonie

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 30. 3 (D.) Z Paryża donoszą: Z powodu demonstracyi studentów wydziału prawniczego Sorbony rektorat zarządził zamknięcie fakultetu prawniczego. Wykłady zostały zawieszone.

Ks Seipel rzuca politykę

(Telefonem od naszego korespondenta).

Wiedeń, 30. 3 (D.) B. kanclerz ks. Seipel zamierza podjąć w semestrze letnim swe wykłady na uniwersytecie. Oznaczołby to zarazem zupełne wycofanie się b. kanclerza z życia politycznego.

Powstanie Kurdów rozszerza się

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 30. 3 (D.) Z Konstantynopola donoszą: Powstanie Kurdów w Małej Azyi zaczęło poważnie niepokoić tureckie koła rządowe. Powstańcy, w liczbie 30.000, doskonale uzbrojeni i wyekwipowani, operują koło Diar Bekir. Rząd turecki wystawił armię złożoną z 70.000 żołnierzy celem stłumienia powstania. Walka zapowiada się na czas dłuższy. Na samo uzbrojenie armii przeciwpowstańczej wydała Turcya 7 milionów funtów tureckich.

Układ francusko - turecki

(Telefonem od naszego korespondenta)

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń, 30. 3 (D.) Z Konstantynopola donoszą: Pomiędzy Franklinem Bouillonem a rządem tureckim nastąpiła wymiana zdań co do szczegółów układu turecko francuskiego. Układ dotyczyć będzie następujących spraw: 1) spłaty długów tureckich na rzecz Francyi, 2) ustalenia granicy północnej Syryi, 3) sprawy bezpieczeństwa Syryi, 4) uregulowania statutu Antyochii i Aleppo.

— BANK ROBOTNICZY W PALESTYNIE. We wtorek, dnia 31. 3. 1925 odbędzie się w sali „Ezry", Krakowska 41 zebranie w sprawie Banku Robotniczego w Palestynie.

— KLUB TOW. „TEL-AWIW" urządza we środę dnia 1 kwietnia uroczysty wieczór z okazyi otwarcia Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie. Początek o godz. 9 wieczór. Wszyscy członkowie klubu proszeni są o przybycie.

— Tym P. T. Prenumeratorom, którzy nie odnowią bezzwłocznie prenumeraty, wstrzymamy z dniem 7. bm. wysyłkę naszego pisma.

Otwarcie Uniwersytetu Hebrajskiego

Wspaniałe manifestacye w Ameryce

Egzekutywa organizacyi syonistycznej w Ameryce podjęła szeroko rozgałęzioną akcyę celem zorganizowania wspaniałych manifestacyi w dniu otwarcia uniwersytetu hebrajskiego. Cały szereg amerykańskich posłów i senatorów przyrzekło udział w manifestacyach.

Neutralna „Aguda" boi się z respektem Uniwersytetu Hebr.

Jak podają wysłał „Komitet Wykonawczy" „Agudat Israel" list do przywódców Agudy w Jerozolimie, by nie wzięli udziału w uroczystościach otwarcia uniwersytetu hebrajskiego, lecz by przytem nie połączyli się z Arabami w ich wystąpieniach przeciwko lordowi Balfourowi i przeciw otwarciu uniwersytetu. Ortodoksi z pod znaku „Agudy" winni się powstrzymać od takich kroków. List wzywa natomiast przywódców „Agudy" w Jerozolimie, by powitali lorda Balfoura w imieniu żydostwa ortodoksyjnego i przekazali mu serdeczne błogosławieństwa. Niebranie udziału w uroczystościach jerozolimskich motywuje „komitet wykonawczy" „Agudy" tem, że uniwersytet może stać się w przyszłości instytucyą, która wystąpi przeciwko religii żydowskiej i przeciw religijnym uczuciom żydostwa ortodoksyjnego.

Federacya ortodoksów Mizrachi a otwarcie Uniw. Hebr.

Dnia 1 kwietnia otwartą zostanie Wszechnica hebr. w Jerozolimie. Pamiętny ten dzień ogłoszonym został przez wszystkie organizacye stojące na gruncie renesansu żyd., dniem świątecznym. — Z szczerem zadowoleniem i pełnym uznaniem podkreślamy, iż komitet Uniwersytetu liczył się w swoich uchwałach z opinią Żydostwa tradycyjnego, albowiem we wszystkich swych działalnościach i czynnościach obrał sobie za linię wytyczną iż pierwszy Uniwersytet hebr. nie może i nie powinien kolidować z uczuciami wszystkich świętości narodu żyd. Fakt ten stanowi dla nas dobry omen przyszłego rozwoju Uniwersytetu hebr. w Jerozolimie.

Wzywamy wszystkie organizacye na prowincyi do uroczystego świętowania tego dnia pamiętnego i wyrazić nasze uczucia przez intenzywną akcyę na rzecz Żyd. Funduszu Narodowego.

Komitet okręgowy „Mizrachi" w Krakowie.

Z akcyi prowokatorskiej „Bundu"

W ubiegłą sobotę przedpołudniem zwołał „Bund" w Warszawie mityng, poświęcony otwarciu uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie. Na mityng zjawiło się kilkuset „młodocianych towarzyszów" którzy przyszli wyrazić zdanie, czy trzeba otworzyć uniwersytet hebrajski w Palestynie, czy nie... Mowcy Michalewicz, Alter, Wilner i Weissenberg rzucali kalumnie na syonistów i wogóle na wszystkich, którzy przyczynili się do otwarcia uniwersytetu hebrajskiego będącego „zamachem" na lud żydowski. Przez cały czas wiecu słychać było na sali okrzyki: Niech żyje uniwersytet hebrajski". W końcu po przemówieniu opozycyjnem przedstawiciela lewicy „Poale Syon" (W Krakowie w Tow. mił. sztuki żyd. — kierunek ten głosował z Bundem) przyjęto rezolucyę, stwierdzającą, że nie trzeba uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie... „Bund" orzekł, że nie trzeba, Aguda zaś że mogłoby być — nie trzeba.

Balfour honorowym obywatelem Jerozolimy

Na uroczystem posiedzeniu Rady miejskiej w Jerozolimie zostało uchwalone nadanie honorowego obywatelstwa lordowi Balfourowi.

Pisma arabskie przeciwko strejkowi

Jerozolima. Część prasy arabskiej zwraca się ostro przeciwko demonstracyom przeciw Balfourowi. Szczególnie pismo „El Karmel" żąda, by zamiast agitacyi przeciwko uniwersytetowi hebrajskiemu wszczęć agitacyę za stworzeniem uniwersytetu arabskiego. Strejki i modły nie doprowadzą do niczego.

Popiersie Teodora Herzla przed Uniwesytetem

W dniu otwarcia uniwersytetu hebrajskiego nastąpi odsłonięcie popiersia Herzla dłuta rzeźbiarza Aleksandra Jaraja. Pomnik został ofiarowany przez klub sportowy „Hakoah".

Stypendyum dla słuchaczy Uniwersytetu Hebrajskiego

Z Wiednia donoszą:

Z okazyi otwarcia uniwersytetu hebrajskiego rozpisuje się trzy stypendya dla akademików z tych krajów, w których istnicje „numerus clausus". Stypendya będą udzielane na przeciąg studyów najwyżej 3 lat) w kwocie 120 funtów szterlingów rocznie. Ubiegać się mogą studenci syoniści, mogący się wykazać świadectwem dojrzałości ze szkoły średniej. Stypendyum nosi nazwę Abrahama Stocka, który zmarł przed 25 laty a którego ideałem był uniwersytet hebrajski w Jerozolimie. Podania należy wnosić na ręce nadrabina dra Chajesa.

HEBRAJSKA DEPESZA UNIWERSYTETU W UTRECHCIE DO WSZECHNICY JER.

Haga. (ŻAT) Senat akademicki uniwersytetu państwowego w Ultrechcie w odpowiedzi na zaproszenie z Jerozolimy do wzięcia udziału w uroczystości otwarcia Uniwersytetu Hebrajskiego wystosował specyalną depeszę powitalną. Depesza redagowana jest w języku hebrajskim.

UNIWERSYTET W BERLINIE WITA OTWARCIE WSZECHNICY JEROZOLIMSKIEJ.

Berlin. (ŻAT) Uniwersytet Fryderyka Wilhelma w Berlinie otrzymał od komitetu organizacyjnego Wszechnicy Jerozolimskiej piśmienne zaproszenie na wzięcie udziału w uroczystości otwarcia Uniwersytetu Hebrajskie-W odpowiedzi na zaproszenie, uniwersytet berliński wystosował do Jerozolimy specyalną depeszę powitalną.

RZĄD NIEMIECKI REPREZENTOWANY NA UROCZYSTOŚCI OTWARCIA UNIWERSYTETU HEBRAJSKIEGO

Berlin. (ŻAT) Ż. A. T-czna dowiaduje się, iż rząd niemiecki postanowił wydelegować specyalnego przedstawiciela na uroczystość otwarcia Uniwersytetu hebrajskiego. W tym celu rząd niemiecki upoważnił niemieckiego generalnego konsula w Jerozolimie, p. Kappa do reprezentowania go na uroczystości.

WYBITNI GOŚCIE NA UROCZYSTOŚCIACH

Jerozolima. (ŻAT) Przybył tutaj niemiecki minister pracy i opieki społecznej, p. Brams. P. Brams będzie obecny na uroczystości otwarcia Uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie.

Oczekują tutaj przybycia barona Rotszylda z Wiednia, który wyraził życzenie wzięcia udziału w otwarciu Wszechnicy Jerozolimskiej.

* * *

Jerozolima. (ŻAT) Nadrabin Francyi, Israel Levi, który bawi obecnie w Jerozolimie w związku z uroczystością otwarcia Uniwersytetu hebrajskiego oświadczył, że baron Rotszyld założyciel licznych kolonii w Palestynie zamierza zaraz po świętach Wielkanocnych odwiedzić Erez Israel.

AKADEMIA RUMUNSKA WITA OTWACIA UNIWERSYTETU HEBRAJSKIEGO.

Bukareszt (ŻAT) Rumuńska akademia królewska wystosowała depeszę powitalną do sekretaryatu hebrajskiego Uniwersytetu w Jerozolimie. Depesza ta jest odpowiedzią na zaproszenie Uniwersytetu Jerozolimskiego.

GMINA ŻYDOWSKA M. PŁOCKA WITA OTWARCIE UNIWERSYTETU HEBRAJSKIEGO.

Polck. (ŻAT) Zarząd tutejszej Gminy Żydowskiej wystosował do Uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie depeszę gratulacyjną z okazyi uroczystości otwarcia Uniwersytetu.

Kluby sportowe a otwarcie Uniwersytetu Hebrajskiego

„Żydowskie towarzystwo gimnastyczne" we Wiedniu jakoteż wiedeńska „Hakoah" wysłały telegramy powitalne z okazyi otwarcia uniwersytetu hebrajskiego.

Curiosa prasowe

Honor oficerski a honor poselski. — Czy istnieje u nas swoboda przekonań?

Wszyscy wiedzą chyba, jakie obowiązki spełniać ma poseł. Nie ma wprawdzie jeszcze specyalnego kodeksu honorowego dla posłów, ale dotychczas nie zaistniała potrzeba stworzenia takowego. Gen. M. Kukiel jest innego zdania, dopatrzył się bowiem jakiegoś rozdźwięku między honorem a obowiązkiem poselskim. Oto w „Polsce Zbrojnej" czytamy następujące wywody generała Kukiela:

„Mamy w sejmie byłych kolegów, wojskowych zawodowych dzisiaj reprezentantów narodu. Gdy szli do sejmu, towarzyszyło im ogólne przekonanie kolegów, że bez względu na stronnictwo, do którego należeć będą, bez względu na polityczną linię, będą bronić interesów obrony Rzpltej, jej siły zbrojnej i honoru jej wojska. Nie możemy ani na chwilę przypuścić, aby w toku walki politycznej miał ktokolwiek z nich zapomnieć o tem, co winien jest mundurowi, który nosił i kolegom, do których może powrócić. Nie możemy również przypuścić, aby ktokolwiek z nich miał wątpliwości, jak ogół wojskowy traktuje sprawę obrony honoru wojskowego i aby chciał popaść w rozbrat z przekonaniem i uczuciem wojska, z którego wyszedł. Wierzymy, że zdadzą oni sobie sprawę z doniosłości zagadnienia: uszanowania honoru wojska przez reprezentantów narodu i będą wśród nich obrońcami żołnierskiego honoru".

Dziwnie nieco brzmią zapatrywania pana generała. Poseł, chociażby był oficerem, jest przedewszystkiem reprezentantem swej ludności i interesów państwowych. U nas, w naszym sejmie nikt nie naruszył „honoru" oficerskiego, a więc wprost niezrozumiałą jest ta admonicya pod adresem kolegów-oficerów, piastujących mandat poselski. A zresztą wyżej od wszelkich honorów stanowych kastowych stawiamy honor człowieka, owe najprymitywniejsze i najbardziej zasadnicze poszanowanie godności ludzkiej. A jeżeli ma istnieć jakiś honor poselski, to chyba wyrazić się może w wydajnej i pożytecznej pracy tych naszych „suwerenów".

Interpelacya gen. Kukiela jest tylko wypływem wszedzie na świecie wybujałego separatyzmu wojskowego, a wpływu faktycznego najprawdopodobniej

mieć nie będzie. Teraz donieść chcemy o wypadku już całkiem jawnego rzekłbym jaskrawego naruszenia swobody przekonań.

Oto naczelnik urzędu pocztowego Wilno I p. Piotrowski, zaufany p. Popowicza, sporządza następujący kwestyonaryusz i zmusza urzędników do napisania odpowiedzi. Oto ten dokument.

OŚWIADCZENIE,

mocą którego stwierdzam, że do żadnego innego koła związku pocztowców, poza kołem, które istnieje przy urzędzie pocztowym Wilno 1, a które jest oparte na zasadach statutu, jako apolityczne, nie należę (patrz rubryki) podać, do jakiego stronnictwa politycznego?

Z powodu rozwiązania dnia 15 bm. zebrania przez policyę, na którem miało być rzekomo omawiane zajęcie stanowiska koła poczt. Wilno 1, do którego należę i przystąpienie do stronnictwa politycznego P. P. S. rozgoryczony nie jestem (lub jestem, jak rubryki), a tem samem wyrażam zadowolenie, że do tego nie doszło: tak lub nie.

W uwadze umieścić swoje zdanie.

T. p. Do tutejszego koła poczt należę. lub nie tak — nie.

Do partyi P. P. S. należę lub nie — tak — nie.
Chcę należeć do P. P. S.? — tak — nie.
Z rozwiązania zebrania dnia 15 bm. jestem zadowolony — lub nie — tak — nie.
Uwaga. Podpis.

Ciekawi jesteśmy, jakby p. Piotrowski postąpił z tymi swymi urzędnikami, którzyby mieli odwagę przyznać się, że należą do PPS.? P. Piotrowski jest endekiem i chętnie by widział, gdyby „jego", urzędnicy podzielali jego polityczne poglądy. Ale przecież w Polsce istnieje konstytucya która każdemu gwarantuje swobodę przekonań. Assi.

KORZYTY.

Jojne Blum z „Fliku"*) a... Leon Blum z - Paryża

Jak wiadomo, z dwóch Blumów tylko Leon Blum wybitny socyalista francuski wysłał depeszę powitalną na otwarcie Uniwersytetu w Jerozolimie..

Te same nazwiska:
Blum Leon, Blum Jojne,
Lecz w jakąż obydwaj
Wpadli z sobą wojnę.

Ów w Francyi, ten w Polsce
Wiedzie socyaliki.
Lecz jakież rozbieżne
Z dwóch Blumów wyniki.

Podczas kiedy Jojne
Nad „kulturą" duma,
Do U. H. mknie apel
Od Leona Bluma!

„Wielki" Jojne! Odeń
Blum Leon nie — — — mniejszy..
Zgadnijcie, który
Blum — — — kulturalniejszy?!

Koren

*) F. l. i. k. — („Ferajn fin libhuber fin idisze Kunst").

LOLA STRICKER IZAK KORNFELD
Kraków zaręczeni Berlin
w marcu 1925 r.

Z okazyi zaręczyn p. Daniela Okręta z p. Pesią Krischerówną serdecznie gratuluje
Samuel M. Brandsdorfer.

NA MARGINESIE.

Meksykańskie obietnice

Od czasu do czasu powtarzają się w prasie żydowskiej syrenie głosy pod naszym adresem — z Meksyku.

Zewsząd chcieliby się nas pozbyć, a tylko jeden Meksyk zaprasza nas z całą uprzejmością, obiecując przychodźcom żydowskim zwolnienie ze służby wojskowej, od podatków zupełne równouprawnienie i inne złote gory.

Czy to nie dziwne?

Mojem zdaniem obietnice meksykańskie nie są bluffem. Meksyk istotnie pragnie nas u siebie widzieć i z pewnością spełniłby wobec nas swoje przyrzeczenia. Pan prezydent Calles okazałby pod tym względem więcej honoru i szczerości od niektórych innych premierów i ministrów.

Meksyk stałby się — gdybyśmy tylko raczyli tam się osiedlić — rajem żydowskim.

Ale chodzi tylko o jedną małą drobnostkę: — na jak długo?

Z początku byłoby nam świetnie, wyśmienicie.

Potem — gdyby panowie Meksykanie wyuczyli się od nas tego, czego prawdopodobnie jeszcze nie umieją, to jest przemysłu handlu, kupiectwa, bankowości i wogóle nowoczesnych form życia gospodarczego — zaczęłoby tam deklamować inaczej.

Z miłych przybyszów i kochanych Żydów stalibyśmy się — obcym żywiołem, zbytecznym balastem, szkodnikiem społeczeństwa, wrogiem wewnętrznym.

Rozwinąłby się bujnie antysemityzm meksykański zawiązałoby meksykańskie towarzystwo „Rozwój", powstałyby meksykańskie organy prasowe, któreby jeden tylko ideał miały na oku — antysemicki.

Taki bowiem jest już bieg dziejów, taką jest natura ludzi i społeczeństw.

Meksyk nie jest wyjątkiem.

Tak samo, jak dziś w Meksyku, śpiewano raz i gdzieindziej... Pepin.

Dr B. SCHLAGER.

Spinoza

(Zdjęcia z duszy heretyka) 1924 Kraków

Książka, którą mamy przed sobą, nie wzbogaca bardzo już bogatej literatury o filozofii Spinozy ani nie pomnaża nielicznych o Sp. studjów biograficznych. Niemniej jest książka ciekawą, cenną i dlatego zasługuje na uwagę. Autor kreśli obraz rozwoju Sp. jego wyjątkowo tragicznych zmagań w walce o prawdę, o prawo jej myślenia i głoszenia. W sposób niezwykle żywy i barwny (rzadko wpadając w styl przesadny, pretensyonalny i napuszony), z temperamentem i świetnem nieraz zacięciem maluje tło, na którem zwolna rośnie i olbrzymieje świetlana, dostojna i tytaniczna indywidualność cichego, odosobnionego, bo niezrozumianego, myśliciela. Wskrzesza tę postać, życiem tętniącą, ukazując nam ją w ciągłym ruchu tworzenia: w burzliwym procesie walki na zewnątrz i w cichej intenzywnej konsolidacyi wewnętrznej. Czyta się niektóre rozdziały z prawdziwą ulgą, nawet z rozkoszą i.. wdzięcznością dla Autora; wchłania się je gorączkowo, chciwie. Zwłaszcza dotyczy to ustępów poświęconych cywilizacyjnej roli wojującego kleru wszelkich czasów i odcieni, nie wyłączając kleru żydowskiego. Te rozdziały pisane są snać serdeczną krwią.

Cała konstrukcya postaci Spinozy przypomina mi, co tylko na pochwałę Autora rzec można, kompozycyę Sokratesa, dokonaną przez W. Witwickiego w mistrzowskich jego wstępach do przekładów Platona, zwłaszcza Uczty. Sokrates — abstrakcya, zasuszona w podręcznikach historji filozofii, dziwak i doktryner, Begriffskrüppel — jakby błyskotliwie powiedział złośliwy Nietsche, żywy powstaje. Żywy człowiek, trawiony ogniem namiętności, które gasi i dławi, bo „stworzywszy siebie samego w wyobraźni gra ten wytworzony ideał" do końca. Sokrates zatem tragiczny, „prototyp dusz o podkładzie autorskim" - jak go trafnie nazywa Witwicki, bohaterski zwycięzca w codziennych zapasach z płomiennymi porywami duszy, kłamiący swej ludzkiej naturze przez wszystkie chwile życia, ażeby wreszcie w cichej tęsknocie iść na spotkanie śmierci - wyzwolenia z tych walk. Racyonalista, intelektualista żarliwy, ale nie mumia nie wcielenie „chłodnego rozumu". Słowem: rozum sam nie jest czynnikiem, mogącym wyjaśnić twórczość Sokratesa, tragizm jego niezwykłego działania i życia.

W obrazie Spinozy, stworzonym przez Autora, ten rys „zimnego rozsądku" jest conajmniej przejaskrawiony. Jakże bezsilny jest ów chłodny rozum, podniesiony przez Autora do rzędu jakiegoś zasadniczego pierwiastka w indywidualności Spinozy, nakazujący tłumić „atawistyczne sentymenty" (dla synagogi dla Zakonu poddanego miażdżącej krytyce) i „załatwiać się szybko z uczuciowymi skrupułami" wobec olbrzymiego pietyzmu dla rodziców który każe Sp. przez rok cały wbrew przekonaniu odmawiać kadisz za ojca i wykradać się ku staremu kirkutowi, gdzie licha deszczułka znaczyła miejsce spoczynku prochów drogiej matki. Przecież rozum musiałby jedno i drugie odrzucić, uznać za niedorzeczne! A przedewszystkiem niepodobna pojąć olbrzymiej twórczości, jej rozmachu, głębi i nasilenia, tego oderwanego od świata (Weltfremden) skupienia się nad najcięższymi problemami wśród nieustannie naokół szalejącej burzy, słowem esencyi życia Spinozy, jeżeli się nie przyjmie, że rozum układający subtelne dedukcye czerpał swą siłę (jak u Sokratesa) z niezgaszonego umiłowania prawdy, obejmującego żarem swym i przepalającego wszystkie pokłady duszy. Przecież ta „cicha bezinteresowna tęsknota prawdy", o której mówi Autor, nie była czemś mózgowem, jak prawda sama, przyobleczona w szatę euklidesowej geometryi! Ażeby wyjaśnić, że Sp. nie chciał ujmy czynić cieniom rodziców, odwołując herezye i gwałcąc w sobie prawdę przekonań, nie potrzeba uciekać się do rozumu; wystarczy przeciwstawić gorącej miłości dla pamięci zmarłych głębszą jeszcze, żarliwszą, niepohamowną potrzebę prawdy, potrzebę której rozumem wydrukować niepodobna. I dlatego czyn Spinozy, który Autor określa jako wyjątkowo niefilozoficzny, kiedy to dowiedziawszy się o tragicznej śmierci serdecznego przyjaciela i opiekuna Witta ukuł z miejsca płomienny protest przeciw bestyalstwu tłumu i jego podżegaczy i wybiegł z narażeniem życia na miasto, aby protest ten w publicznem miejscu jako afisz ogłosić, czyn ten

1 kwietnia otwarcie Uniwersytetu Hebr. w Jerozolimie

Nabywajcie telegramy powitalne Z. F. N. ku czci tego historycznego momentu. Zamanisfestujcie wobec całego świata swoje zrozumienie dla tego wiekopomnego dzieła.

KRONIKA.

Kraków, 31 marca

WAŻNE DLA KUPCÓW.

Termin złożenia fasyi i opłat od gabilotek i szyldów odroczony został na skutek interwencyi Stowarzyszeń kupieckich do 30. kwietnia.

—o-o—

— MINISTER JANICKI W KRAKOWIE. Wczoraj w południe wyjechał samochodem na spotkanie ministra rolnictwa p. Janickiego do Białej wojewoda Kowalikowski w towarzystwie nacz. wydz. Dra Szymusika i wiceprezesa Małop. Tow. Roln. p. Jury. Prawdopodobnie minister Janicki przybędzie do Krakowa dziś wczesnym rankiem. Dziś zwiedzi minister stacyę ogierów przy ul. Lubicz, oraz będzie udzielał audyencyi w województwie, gdzie też zamieszka. Popołudniu będzie obecny na posiedzeniu wydziału wykonawczego Małop. Tow. Rolniczego a wieczorem weźmie udział w bankiecie, wydanym na jego cześć przez miasto w salach Starego Teatru. Dnia 1. kwietnia br. po zwiedzaniu salin wielickich minister uda się w dalszą podróż celem zaznajomienia się ze stosunkami i potrzebami rolniczemi w województwie krakowskiem.

— NA RZECZ ŻYD. DOMU AKADEMICKIEGO. Jak nas z Komitetu budowy żyd. domu akadem. informują, otrzymało kuratoryum domu z Generalnej Dyrekcyi Loteryi Państwowej w Warszawie zezwolenie na urządzenie **Wielkiej Loteryi Fantowej**, do której przygotowania już poczyniono. Popularna cena losów (po 2 złote) jakoteż k i l k a t y s i ę c y wartościowych fantów, zachęcić winny szerokie rzesze społeczeństwa do życzliwego poparcia przedsięwzięcia, tem bardziej, że dochód przeznaczony jest na wykończenie budowy domu akademickiego. Publiczne ciągnienie odbędzie się w obecności notaryusza w dniu 28-go maja br. Losy będzie można nabywać w kantorach i kolekturach Loteryi Państwowej na terenie zach. Małopolski i Śląska.

— ECHA AFERY CEGLANEJ W PKO. Jak się dowiadujemy, w sądzie okręgowym w Krakowie ukończono już śledztwo w sprawie kradzieży cegieł podczas budowy gmachu P. K. O. przy ul. Wielopole. Akta całej tej afery odeszły w sobotę do prokuratury celem wygotowania aktu oskarżenia. Na ławie oskarżonych zasiędzie prawdopodobnie około 40 osób, a to 6 oskarżonych o kradzież, reszta zaś o kupno kradzionych cegieł lub o pośrednictwo w sprzedaży tych cegieł.

Uroczystość otwarcia Uniwersytetu Hebrajskiego w Krakowie

Program uroczystości ku uczczeniu otwarcia Uniw. Hebr. w Krakowie.

1) We wtorek, dnia 31 marca 1925 w Wielkiej sali Kahału — Uroczysta Akademia he[illegible]ska. Początek o godz. 8-ej wieczór.

2) We środę, dnia 1 kwietnia, o godz. 11-ej przedpoł. — Poranek dla uczniów Gimnazyum hebrajskiego.

3) We środę, dnia 1 kwietnia — Nabożeństwo w templu. Początek o godz. 8 i pół przedpoł. Kazanie wygłosi rabin dr Schmelkes

4) W sobotę, dnia 4 kwietnia — Uroczysta Akademia z udziałem pos. Hartglassa w sali Starego Teatru. Pocz. o godz. 8-ej wieczór.

5) W niedzielę, 5 kwietnia o godz. 11-ej przedpoł. Wielki Wiec manifestacyjny.

6) We wtorek, d. 7 kwietnia Uroczyste Zebranie członków Stow. „Bnei Brith-Solidarność".

Iluminacya z okazyi otwarcia Uniwersytetu Hebrajskiego

Komisya ŻFN. w Krakowie wzywa wszystkich Żydów naszego miasta, by zaopatrzyli się w nalepki z odbitką uniw. hebr., któremi należy ozdobić szyby okienne w dniu 1 kwietnia. Komisya ŻFN. spodziewa się że społeczeństwo żydowskie w Krakowie da posłuch temu wezwaniu tak, jak to się dzieje na całym świecie.

Nalepki są do nabycia w biurze ŻFN. (Stradom 15) oraz u firm:

Fortgang, księgarnia, ul. Krakowska 32.
Kranz, Gł. trafika, Krakowska 17.
Faust, księgarnia, Krakowska 13.
Hoffman, trafika, Wolnica 2.
Manne, skład papieru, Krakowska 1.
Bloch, agencya dzienników, Gertrudy 38.
Fränkel trafika, Stradom 11.
S. Wiener, skład kapeluszy, Stradom 5.
Rosenblum, trafika, Grodzka 40.

—oSo—

Witajcie otwarcie Uniw. Hebr. telegramami

Każdy, kto będzie chciał dać wyraz swej radości, będzie to mógł uczynić przez wysłanie telegramu powitalnego ŻFN. Przyczyni się przez to także do powiększenia wpływów ŻFN., który dał ziemię pod budowę U. H.

Żydzie, uwiecznij Twoje imię w związku z historycznym aktem otwarcia U. H.

Niech przyszłe pokolenia widzą, żeś zrozumiał doniosłość tej uroczystej chwili.

1) Każdy telegram kosztuje 1 zł.

2) Każda nadwyżka ustalonego minimum powinna być na blankiecie uwidoczniona.

3) Kupujący telegram dostaje nalepkę bezpłatnie.

4) Nalepka bez telegramu kosztuje 50 gr.

5) Telegram zaopatrzony podpisem nadawcy pozostawia się albo tam gdzie jest kupiony albo odsyła się go do biura ŻFN. Stradom 15.

6) Biuro ŻFN. (Stradom 15), zbiera telegramy i wysyła zbiorowo do Jerozolimy.

7) Telegramy te umieszczone zostają w albumie i przechowane na wieczną pamiątkę w archiwum uniwersytetu hebr.

8) W dniu otwarcia uniwersytetu wysyła biuro ŻFN. jeden wspólny telegram w imieniu wszystkich podpisanych na telegramach.

9) Główna składnica telegramów i nalepek znajduje się w biurze Stradom 15 gdzie można nabyć powyższe materyały przez cały dzień. Oprócz tego telegramy są do nabycia u firm wyżej podanych.

* * *

Prezydyum „Ogniska", stow. żyd słuch. U. J. wzywa wszystkich członków do wzięcia gremialnego udziału w nabożeństwie w templu, które się odbędzie z okazyi otwarcia Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie — we środę, 1 kwietnia br. o godz. 8 i pół przed poł.

„Cheder Iwri"

We środę dnia 1 kwietnia o godz. 10 rano odbędzie się w szkole „Cheder Iwri" uroczysty poranek hebr. dla uczniów szkoły w związku z otwarciem Uniwersytetu hebr. w Jerozolimie.

Uroczystości z okazyi otwarcia Uniw. Hebr. w Małop. Zach. i na Śląsku

Z inicyzatywy Komitetu Centralnego Org. Syońskiej dla Małop. zach. i Śląska urządza się w całym szeregu miejscowości naszej dzielnicy uroczystości uniwersyteckie. W tym celu wyjeżdżają do tych miejscowości pp.: Axelrad, dr Berkelhammer (Tarnów), prof. dr Berkowicz (Bielsko), dr Blech (Gorlice), Paul Braff (Biała), dr Bulwa, dr Feldblum dr Glaser, Gutter, dr Hirszfeld (Wieliczka), dr Kleinmann (Przeworsk), Kopelowicz, Rab. dr A. J. Mark (Biała), dr E. Mer (Tarnów), Józef Müller (Tarnów), Ch. Neiger (Tarnów), dr L. Oberländer (Jasło), dr I. Schwarzbart, dr Seelenfreund (Brzozów), dr Weinert.

Wszystkie uroczystości będą wykorzystane dla intenzywnej akcyi na ŻFN.

---

wspaniałe daje świadectwo głębokiemu, godnemu właśnie filozofów, odczuciu tak wysokiej wartości, jaką jest przyjaźń, i choć niepojęty ze stanowiska „zimnego rozumu", jest jeszcze jednym wymownym dowodem, że Sp. to indywidualność nawskróś i przedewszystkiem etyczna, tzn. tworząca wartości etyczne i żyjące. Potrzeba prawdy to właśnie wartość etyczna, choć prawda sama jest wartością logiczną. Powiedzieć zatem, że Sp. to racyonalista, nie wystarczy; to coś ogólnikowego, niekompletnego, co może w błąd wprowadzić. Określa to tylko metodę konstrukcyi całego teoretycznego kompleksu, ale nie o-świetla rzeczy najważniejszej: że podstawowa definicya, z której cała Etyka z niezłomną koniecznością się wywodzi, a mianowicie definicya pojęcia substancyi (jako czegoś absolutnie samodzielnego) jest niemal całkowicie dowolna. Tu jest tajemnica każdego systemu filozoficznego, nie w tem, co on wznosi, ale na czem buduje gdzie zaczepione są te założenia, na których rozum konstruuje, ale których sam objąć nie jest władny. Tutaj, jak i w „miłości intellektualnej Boga" (nie Boga intellektualnego!) odsłania się mistyczno- religijne oblicze Spinozy. Rozum układa tylko i porządkuje, co z głębi tych dwóch źródeł bujnego i duchowego życia Spinozy fala na powierzchnię wyrzuca.

I to samo przecenianie rozumu, jego roli w organizacyi osobowości oraz w poznaniu, odzwierciedliło się jeszcze w pewnej uwadze Autora, której nie mogę milczeniem pominąć. Autor przeciwstawia nie wiedzy religię (przeciwnie nawet widzi w religii „rodzaj filozofii"!) i nie rozumowi dogmat lub ceremoniał tej lub owej skostniałej religii, ale rozumowi wiarę jako czynnik poznania przeciwstawia (dosłownie) jak tęgość i zdrowie — kalectwu. Ale gdzież jest nauka, któraby się nie opierała na założeniach nieracyonalnych, ostatecznie przyjętych, ale do żadnych innych więcej niesprowadzalnych? Nauki indukcyjne opierają się na zasadzie indukcyi, której dalej już uzasadnić niepodobna, dedukcyjne na aksjomatach, dowolnie, choć celowo, przyjętych. Cóż dopiero mówić o filozofii, o metafizyce! A więc w istocie nie umiemy chodzić bez „protez wiary", jeżeli przez nią rozumieć alogiczny, niewyprowadzalny pierwiastek, dopełniający nasze konstrukcye. I nie mamy nawet nad czem ubolewać, podobnie jak nie mamy powodu trapić się tem, że wszelkie definiowanie ostatecznie gdzieś się musi zatrzymać, na niedających się dalej definiować pojęciach.

Rozdział, poświęcony Etyce, z niepotrzebną próbą obrony teoryi Spinozy przed nazwą dogmatyzmu (to jest nazwa, a nie ocena wartości, wszelkich systemów, wyprowadzających wiedzę o rzeczywistości z pojęć, zwłaszcza wiedzę o Transcendencie a więc nazwa w stosunku do Spinozy zupełnie usprawiedliwiona, nazwa, która nie oznacza „bezkrytycyzmu" i nie przynosi ujmy ani Spinozie ani Leibnitzowi ani Kartezyuszowi, bo przeciwstawia tylko te teorye „krytyzmowi" Kanta), wydaje mi się najsłabszy. Takie usterki, jak powyższe, albo jak przedstawienie filozofii Kanta (Kant nie zbadał źródła i granic poznania przez „stworzenie pojęcia Ding an sich" fenomenon bynajmniej nie pokrywa się z pojęciem subjektywny itp.), albo wreszcie jak uwagi o metodzie i znaczeniu metcdologii (wątpię, czy dla Sp. obojętną była sprawa np. metody uzasadnienia idei, skoro wybrał właśnie metodę geometryi, z pewnością nienajłatwiejszą, a jeszcze bardziej powątpiewam o słuszności uwag co do inspiracyi i jej roli w twórczości — wiadomo: cudowne intuicye spływają jak łaska boża na nas i żadna metoda ich nie zastąpi, ale i to wiadomo. że przychodzą one dopiero po długim celowym, metodycznym wysiłku; proszę porównać, co o tem opowiada Poincare, Helmholtz wreszcie Bergson), nie mogą przyczynić się do wyrobienia w szerokim ogóle czytelników. dla którego wszak książka jest przeznaczona, ani jasnego pojęcia o filozofii wogóle, ani o filozofii Sp. w szczególności".

Niemniej książka omawiana jest wartościowem studyum nad twórczością i życiem człowieka, który wśród głębokiego rozkładu cywilizacyjnego tworzył bezcenne wartości — kulturalne. Czytelnika podbić musi i przykuć przedewszystkiem serdeczną prawdą przekonań Autora, bijącą z każdej strony jego książki, i nadającej jej koloryt gorący. Odłoży tę pracę z wzruszeniem, prawie z uczuciem katharsis. I z przekonaniem, że na to złożyła się nie tylko nadludzkiej miary postać Spinozy, ale że w tem i niepośledznia zasługa Autora.

J. M.

—o-o—

Żydowska młodzież szkolna zwolniona na nabożeństwo ku czci otwarcia Uniwersytetu Hebrajskiego w Jerozolimie.

Nabożeństwo jutro o godzinie 8 i pół rano.

Kuratoryum Okręgu Szkolnego w Krakowie wydało 27 marca br. rozporządzenie do wszystkich Rad szkolnych w Okręgu oraz do prywatnego Gimnazyum żydowskiego w Krakowie, w myśl którego Kuratoryum wyraża na podstawie rozporządzenia Ministerstwa WR. i OP. z dnia 14 i 24 marca 1925. Nr. 1715 względnie 1972 zgodę swą na zwolnienie młodzieży żydowskiej na czas trwania nabożeństw urządzanych z okazyi uroczystości otwarcia uniwersytetu hebrajskiego w Jerozolimie w dniu 1 kwietnia. O godzinie i czasie trwania nabożeństw winni nauczyciele religii mojżeszowej zawiadomić kierowników szkół względnie Zarządy Gmin żydowskich.

Dyrekcya prywatnego Gimnazyum w Krakowie może według swego uznania uwolnić w dniu 1 kwietnia młodzież swoją wogóle od nauki.

Akademia hebrajska z okazyi otwarcia U. H.

Dziś we wtorek dnia 31 marca odbędzie się we wielkiej sali kahału

UROCZYSTA AKADEMIA HEBRAJSKA

z okazyi otwarcia Uniwersytetu hebrajskiego. Przemówienia wygłoszą pp. Benzion Rapaport, Sz. Walkowski i Kopelowicz. Pozatem objemuje program akademii produkcye wokalne „Sziru“ i deklamacye z Biblii. Akademia skupi niezawodnie liczne rzesze ludności żydowskiej. Początek o godz. 8 wiecz.

* * *

— ZWIĄZEK „PRZEDŚWIT-HASZACHAR“ urządza 1 kwietnia w dniu otwarcia U. H. zebranie członków w sali „Przedświtu“ (Stradom 15). Początek o godz. 8 wiecz.

W sprawie nowej Rady miejskiej w Krakowie

Wybijcie sobie panowie z głowy mrzonki.

Projekt nominacyi nowej Rady miejskiej, o czem pismo nasze jako pierwsze donosiło, zaczyna wchodzić na tory realnej dyskusyi.

Wczorajsza „Nowa Reforma“ w artykuliku, który zdaje się jest wyrazem pobożnych życzeń pewnych sfer, pragnie obalić klucz z ostatnich wyborów sejmowych odnośnie do Żydów i oprzeć się na ostatnich wyborach do Kahałów.

Jest to absurd tak dziecinny, że trudno go brać poważnie.

Przy wyborach ostatnich do Sejmu zjednoczona lista narodowo żydowska skupiła przeszło 17.000 głosów (blisko 23 proc.) Przy wyborach do Kahału, na które powołuje się demokratyczna Reforma brało udział blisko 3.000 wyborców, z czego połowa przypadła na sławetne „pełnomocnictwa“.

To zestawienie cyfr mówi wyraźnie o „śmieszności stanowiska N. Reformy“, wzgl. jej zakulisowych inspiratorów.

Quod non, szanowni panowie! Na taką wędkę nie da się złapać żadne stronnictwo żydowskie, ani syoniści, ani mizrachiści, ani Szlome Emune, ani kupiectwo.

Do sprawy tej wrócimy.

Kraków otrzyma sześć automobili do czyszczenia miasta

Jak się dowiadujemy, do magistratu krakowskiego przyszło wczoraj zawiadomienie, eż automobilowe urządzenia dla zakładu czyszczenia miasta Kraków nadeszły już z Francyi do Gdańska i zostały załadowane na pociąg. Transport obejmuje 6 automobili ciężarowych, z tych 4 do wywozu błota i śmieci, zaś dwa do czyszczenia i kropienia ulic. Dwa ostatnie wozy posiadają sześciścienne rezerwoary, każdy po objętości 3.600 litrów wody, przyczem zaopatrzone są w specyalne walcowate szczoteczki które równocześnie z prądem wody zamiatać będą ulice. Wozy te posiadają również mechaniczne urządzenie do gruntownego zmywania ulic silnym prądem wody. Samochody zostaną pomieszczone w przygotowanym świeżo garażu przy ul. Smoleńsk. Zaznaczyć należy, że od 1 marca br. zaprowadzone zostały partye robotnic i robotników, które od 4 rano czyszczą ulice miasta.

Obwałowanie Wisły i jej dopływów.

Ministerstwo robót publicznych przekazało tymczasowemu wydziałowi samorządowemu we Lwowie następujące publiczne melioracyjne przedsiębiorstwa, istniejące na terenie województwa krokawskiego: obwałowanie lewego brzegu Wisły od Przemszy do Bielan, obwałowanie prawego brzegu Wisły od Przemszy do Bodzowa, obwałowanie lewego brzegu Wisły od Grzegórzek do Potoku Kościelnickiego wraz z regulacyą ujścia Białki oraz obwałowanie prawego brzegu Wisły od Podgórza do Niepołomic, od Niepołomic do Raby i od Raby do Woli Rogowskiej. Nadto do kompetencyi wydziału samorządowego należeć będzie regulacya Rudawy, Macochy i Wontoku, dalej obwałowanie prawego brzegu Dunajca i odwodnienia doliny Zakliczyńskiej i td. Równocześnie Ministerstwo zarządziło zniesienie państwowych zarządów wodnych w Krakowie, Tarnowie i Mielcu, oraz kierownictwo budowy w Czernichowie, Skawinie i Kętach. W następstwie tych zmian przeniesionych zostało na etat wydziału samorządowego 5 inżynierów działu wodnego, okręgowej dyrekcyi robót publicznych oraz 15 konduktorów i dozorców melioracyjnych.

— O OPŁATY DODATKOWE DO MIESZKAN. W dniu 27 marca 1925 odbyła się w sali obrad Magistratu konferencya ławników Urzędu Rozjemczego dla spraw najmu, w której wzięli udział zarówno assesorowie z koła właścicieli realności jak i z koła lokatorów, celem ustalenia wysokości ryczałtu opłat dodatkowych w art. 7 ustawy o ochronie lokatorów wymienionych.

Po obszernej i wyczerpującej dyskusyi zgodzono się, że tytułem powyższych opłat właściciel realności nie może żądać więcej jak 5 procent przy lokalach handlowych i przemysłowych, 7 procent przy mieszkaniach, a nadto o ile dom jest nie skanalizowany 1 procent od czynszu podstawowego z roku 1914, przeliczonego na złote w stosunku ustawowym.

Opłaty te ryczałtowe mogą mieć miejsce w razie zgody obu stron. W przeciwnym razie właściciel realności obowiązany jest przedłożyć lokatorowi do wglądu szczegółowe rachunki z tych wydatków.

— DOM ZALANY WODĄ. W niedzielę przedpołudniem wezwano straż pożarną na Słomówkę w Podgórzu do walącego się domu. Po przybyciu na miejsce straż stwierdziła, że zapadła się pod domem ziemia na głębokość 3 metrów a równocześnie wytrysnęła woda, zalewając sień i parter. Mieszkańców delożowano. Zachodzi tu wypadek pojawienia się zaskórnej wody.

— KURTYNA [illegible]IEMIRADZKIEGO W TEATRZE MIEJSK[illegible] Onegdaj z inicyatywy wicepr. Rollego [illegible] się w teatrze miejskim ankieta, w sp[illegible] ochrony przed zniszczeniem kurtyny [illegible]miradzkiego, ofiarowanej przez mistrza w [illegible]894 gminie m. Krakowa z przenaczonego [illegible] nowego wówczas teatru miejskiego.

Na propozycyę wicepr. Rollego dokonano na stępnie wyboru ścisłego komitetu, złożonego z pp.: Gałęzowskiego, Kopery, Makarewicza, Szydłowskiego i Zarzyckiego. Zadaniem tego komitetu będzie zbadać szczegółowo stan kurtyny i obmyśleć, co należy uczynić, by zabezpieczyć ją trwale od dalszego zniszczenia.

— KONFISKATA TRZECH WAGONOW TYTONIU. Jak się dowiadujemy, organa lotnej brygady wywozowej skonfiskowały trzy wagony najprzedniejszego tytoniu, który nadany był z Gdańska do Warszawy i Łodzi. W toku dochodzeń okazało się, że właścicielem tytoniu jest niejaki Jakób Tenenbaum, który dwa wagony wysłał z Gdańska na nazwisko Franciszka Kaczały, robotnika zamieszkałego przy ul. Gdańskiej w Warszawie, jako naczynia kuchenne. Trzeci zaś wagon nadany w Gdańsku przez niejakiego Szymańskiego na adres Murawski i Ska Łódź, ul. Kolczańska, znaczony był jako „Schreibmaterial“. Skonfiskowany towar oddano do magazynów monopolowych. Znamienną jest rzeczą, że urząd cłowy w Tczewie oclił owe 3 wagony, jako zawierające naczynia kuchenne i materyały piśmienne. Tenenbauma i Kaczałę osadzono w aresztach.

Tajemnicze samobójstwo w parku Jordana

W sobotę późnym wieczorem policyant patrolujący w okolicy parku Dra Jordana usłyszał strzał rewolwerowy, pochodzący z wnętrza parku. Udawszy się do parku, znalazł obok jednej ławki leżącą młodą dziewczynę, zbroczoną krwią. Obok leżał rewolwer. Zanim przybyło zawezwane przez posterunkowego pogotowie ratunkowe, dziewczyna wyzionęła ducha. Identyczności nie można było stwierdzić z braku wszelkich znaków przy dziewczynie. W torebce denatki znaleziono tylko rachunek za mieszkanie, podpisane nazwiskiem Löschfeldówny. Zwłoki przewieziono do zakładu medycyny sądowej. Policya wdrożyła dochodzenia celem ustalenia nazwiska denatki.

— KRADZIEŻ FUTER. Zgłoszono do policyi, że w dniu 27 bm. skradziono z wozu przy ul. Żółkiewskiego na szkodę Wiktoryi Kuśnierz, zam. w Prusach pow. Kraków, 2 płaszcze damskie wartości 500 zł a z zamkniętego przedpokoju przy ul. Wrzesińskiej l. 11 na szkodę N. Staub, zam. przy ul. Grodzkiej l. 9 futro damskie wartości 400 zł.

— ŚMIERĆ ŻEBRACZKI. Na ganku domu przy ulicy Dunajewskiego zmarła w czasie snu żebraczka Katarzyna, zwana „Djabłową“, lat 70. Identyczność na razie niestwierdzona. Zwłoki denatki przewieziono do Zakładu medycyny sądowej.

— ARESZTOWANIE. Organa policyjne aresztowały i odstawiły do aresztów sądowych niejakiego Freunda Salomona, lat 34, pod zarzutem kradzieży futra, Michała Perechiniaka, lat 16 z Krakowa za kradzież kurtki i Józefa Patyne, lat 28 za paserstwo.

— ZAKWESTYONOWANE PŁASZCZE I CHUSTKI. W ekspozyturze Urzędu śledczego pod „Telegrafem“ znajdują się zakwestyonowane jako podejrzanego pochodzenia 2 płaszcze damskie (jeden koloru seledynowego, drugi ciemno granatowy), 1 płaszcz męski z paskiem w tyle, 7 chustek na głowę w różnych kolorach, zimowe i letnie, 1 pled w kratkę i 3 duże chustki, noszone zwykle przez wieśniaczki. Ewentualnie poszkodowani zechcą się zgłosić w celu ich rozpoznania.

— ŚMIERTELNA UCIECZKA WŁAMYWACZY PO WŁAMANIU DO KASY OSZCZĘDNOŚCI W TARNOWIE. Dn. 29 bm. włamali się do Kasy Oszcz. w Tarnowie 3 osobnicy, lecz w czasie włamania sprawcy zostali spłoszeni przez posterunkowego Janaszewczyka z Komisaryatu w Tarnowie, rzucili się do ucieczki, porzucając skradzione przedmioty i specyalne narzędzia kasiarskie.

Sprawcami byli Leon Gronner, Jan Adamski i Franciszek Król false Komorowski, dwaj ostatni uciekając przed pogonią skryli się do ustępu, skąd wobec dwukrotnego użycia broni przez wymienionego posterunkowego obaj sprawcy skoczyli z okna na podwórze, przyczem Adamski poniósł śmierć na miejscu, zaś Król f. Komorowski wskutek odniesienia obrażeń wewnętrznych zmarł tego samego dnia w szpitalu w Tarnowie. Leon Gronner zbiegł przez okno znajdujące się na dachu, na dach sąsiedniej kamienicy, lecz przez zorganizowany pościg został ujęty i Sądowi okręgowemu karnemu w Tarnowie oddany.

— OMYŁKA DRUKU. W dziale szachowym Nr. 75 „Nowego Dziennika“ ma być w uwadze podanej po rozwiązaniu zadania Nr. 14 zamiast Dd2 — f4+ — Dd2 — c3+.

Z sali koncertowej.

VASA PRIHODA

Doświadczenie uczy, że wrażenie z drugiego występu wirtuoza rzadko kiedy osiąga stopień pierwszego. I na tym koncercie zdawało się podczas sonaty Mozarta (b-dur nr. 10), że sprawdzi się to doświadczenie; -mimo niebywałej sztuki skrzypcowej Prihody sonata ta muzycznie nie trafiła zupełnie do przekonania wskutek zbyt wirtuozowskiego ujęcia i zatarcia linii stylowej tak, że odczuwano żal, iż koncertant zastąpił nią zapowiedzianą programem sonatę Griega (c-moll), erupcyjnością swą bezwarunkowo lepiej odpowiadającą sposobowi grania.

Jak odnośnie do temperamentu jego jak i oddania treści duchowej. Jednak w d-moll koncercie Vieuxtempsa wrażenie zaczęło się potęgować i osiągnęło w zupełności natężenie z pierwszego koncertu. Wielkie trudności techniczne tego zresztą bardzo wdzięcznego utworu powiększa sobie Prihoda jeszcze oktawami przez się dodanemi w I. i II. części i przezwycięża je — zwłaszcza w IV. części (III. scherzo zwykle się opuszcza) — z taką swobodą i lekkością, że coraz bardziej utwierdza w przekonaniu, że to wszystko jest owocem nie pilności i pracy lecz wrodzonej jakiejś specyalnej konstrukcyi obudwu rąk, że tego nauczyć się nie można, a tylko podziwiać jak każdą inną zagadkę natury. Przytem powiększa wrażenie gry cudowny ton, w kantylenie dziwnie miękki i powiewny, wywoływany w połączeniach specyalnem glissandem, połączonem równocześnie z dość silnem vibrato, w forte doskonale nasycony przekraczający niekiedy granice możliwości skrzypcowych i znakomicie poparty bajecznem brzmieniem instrumentu (co za „d“ struna!), na co już zwracałem uwagę. Dalsze drobne utwory potęgowały coraz bardziej wrażenie które w Wieniawskiego Fantazyi z Fausta doszło do szczytu. Sala była do ostatniego miejsca zapełniona i rozbrzmiewała burzą oklasków po każdym utworze. **ha.**

—o-o—

— **BRONISŁAW HUBERMAN**, wszechświatowej sławy skrzypek wituoz, na zakończenie swego pełnego sukcesów tournee koncertowego po większych miastach Polski (Lwów, Warszawa, Łódź, Poznań) wystąpi po raz drugi i ostatni w Krakowie we czwartek 2 kwietnia br.

—o-o—

REPERTUARY TEATRÓW KRAKOWSKICH

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Wtorek: „Don Juan“.

BAGATELA

Wtorek: „Występ teatru Grand Guignol.

TEATR OPERETKA „NOWOŚCI“

Wtorek: „Hrabina Marica“.

REPERTUARY KIN KRAKOWSKICH

WARSZAWA: „Gdy zmysły budzą się“. Dramat życiowy z Henny Porten w roli głównej.

UCIECHA: „Jiskor“. Tragedya w 8-miu aktach z prologiem, reżyseryi S. M. Goldina.

SZTUKA: „Tryumf“. Dramat senzacyjny w 8-iu aktach z M. Varkonyi w roli głównej, wytw. Paramount.

REDUTA: „Kobieta sfinks“. Dramat senzacyjny w 8-miu aktach ze specyalną oprawą muzyczną.

WANDA: „Krwawy tron dożów weneckich“. Dramat w 8-miu aktach z specyalną oprawą muzyczną.

NOWOŚCI: „Biała siostra“. (W ogniu Wezuwiusza). Dramat z Lilianą Gish w roli głównej.

Z KRAJU.

PROCES UŁANÓW SZWADRONU PRZYBOCZNEGO PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ.

Onegdaj zakończyła się w wojskowym sądzie okręgowym w Warszawie kilkudniowa rozprawa o pobicie przez szwoleżerów szwadronu przybocznego kolegi szwoleżera Józefa Stempniewskiego.

Oskarżeni — w liczbie 32-ch — przeważnie przyznali się do winy.

Na przewodzie sądowym w związku z opinją lekarską, okazało się, że śmierć pobitego nie nastąpiła z pobicia rzemieniami i żadną miarą nastąpić z tego powodu nie mogła. Wywołało ją niezależnie od tego, zakażenie krwi, gdyż pobity St. dotknięty był stanem chorobowym na tle grasiczno-limfotycznym, a najmniejsze wzruszenie psychiczne wywołać mogło śmierć.

Okoliczność tę podkreśliła obrona w osobach adwokatów: Sobotkowskiego — obrońcy z wyboru — adw. Szemiota i Oleksincera (z urzędu) i obrońców wojskowych.

To też sąd, pod przew. płk. Armińskiego, przyjąwszy pod uwagę te wyjątkowe okoliczności i zbieg nieszczęśliwych faktów, odrzucił zarzut specyalnie zadawanych cierpień i skazał wachmistrza Witaczyńskiego za niedozór na 2 miesiące twierdzy, innych zaś oskarżonych na więzienie od 3-ch do 5 miesięcy.

NADESŁANE CZASOPISMA.

— „HEATID“, tygodnik wydawany przez centralę „Hechalucu“ w Warszawie należy niezawodnie do najlepszych i najwytworniejszych tygodników hebrajskich. Stanowi on szczególnie jeśli chodzi o palestyński ruch robotniczy i wogóle o życie palestyńskie ważne źródło informacyjne. Godzi się przytem zaznaczyć, że w piśmie tem współpracują wybitni przedstawiciele publicystyki hebrajskiej.

Adres administracyi Orla 11.

W przededniu otwarcia Uniwersytetu Hebr. w Jerozolimie

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 30 3. (M) Z Jerozolimy donosi Żat z datą dzisiejszą: Dziś w poniedziałek wieczorem, względnie jutro rano zakończone będą prace związane z budową gmachu uniwersyteckiego. Olbrzymia sala amfiteatralna, w której odbędzie się właściwa uroczystość otwarcia uniwersytetu hebrajskiego jest już zupełnie na ukończeniu.

Za zgodą władzp nad gmachem uniwersytetu wywieszona będzie w dniu otwarcia **biało-niebieska chorągiew.** Prawdopodobnie salwy armatnie obwieszczą ludności jerozolimskiej rozpoczęcie się uroczystości.

Balfour zwiedził miejsca święte

Warszawa, 30. 3. (M) Z Jerozolimy donosi Żat: W niedzielę był obecny lord Balfour na nabożeństwie w katedrze św. Jerzego. Po nabożeństwie lord Balfour w towarzystwie sekretarza cywilnego rządu palestyńskiego sir Claytona zwiedził miejsca święte chrześcijańskie i żydowskie. Dziś w poniedziaełk wyjechał lord Balfour do Jerycha celem zwiedzenia tego starożytnego miasta i okolic.

Olbrzymi napływ gości

Warszawa. 30 3. (M) Z Jerozolimy donosi Żat: Napływ ludzi ze wszystkich stron świata do Palestyny wzrasta z godziny na godzinę. Tysiące Żydów zjazdża się ponadto ze wszystkich zakątków Palestyny do Jerozolimy celem wzięcia udziału w uroczystościach 1 kwietnia. Zarząd kolei palestyńskich uruchomił spacyalne pociągi, które przewożą licznych gości z Jaffy i innych centrów palestyńskich.

Przybycie delegacyi akademików dyaspory

Warszawa, 30. 3. (M) Z Jerozolimy donosi Żat: Przybyła tu delegacya akademików żydowskich z krajów dyaspory. Delegacya przyjęta została z wielkim entuzazmem przez nowoutworzony żydowski związek akademicki w Palestynie („Agudat talmidej hauniwersita haiwrith“).

W dniu uroczystości przypadnie akademikom żydowskim zaszczytna rola pełnienia straży honorowej w czasie uroczystości otwarcia

Przegląd gospodarczy

LISTY ZASTAWNE DLA KREDYTU DŁUGOTERMINOWEGO. Dotychczasowa akcya Państwowego Banku Rolnego ograniczała się wyłącznie do kredytów krótkoterminowych, przeznaczonych na cele inwestycyjne i gospodarcze drobnych rolników. W ostatnich czasach w instytucyi tej czynione są przygotowania do wypuszczenia listów zastawnych Banku Rolnego, które dadzą podstawę dla kredytów długoterminowych. W tym celu zorganizowany został specyalny wydział, kierownictwo którego objął p. Zdziechowski, jeden z wyższych urzędników Państwowego Banku Rolnego.

W SPRAWIE PRZESYŁEK WAGONOWYCH. Min. Kolei Żel. wydało rozporządzenie normujące sprawy przyjmowania przesyłek wagonowych adrsowanych do posiadaczy t. zw. bocznic kolejowych. Według tego rozporządzenia stacye kolejowe obowiązane są do przyjmowania przesyłek przeznaczonych na bocznice kolejowe. Posiadacz bocznicy musi mieć takie urządzenia, by wszystkie przesyłki dla niego przychodzące, znalazły natychmiastowe pomieszczenie, gdyż za zwłokę w odbiorze wagonów jest osobiście odpowiedzialny, a opłaty za przetrzymywanie wagonów mogą być automatycznie podniesione do 10-krotnej wysokości.

TARGI W BUDAPESZCIE. Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie otrzymała zawiadomienie o tegorocznych Targach Wschodnich w Budapeszcie, urządzanych przez budapeszteńską Izbę handlową i przemysłową z poparciem Ministra Handlu i Rady miasta stoł. Budapesztu.

Targi odbędą się we zasie od 18 do 28 kwietnia br. Dla wystawiających i odwiedzających przyznaną jest zniżka 50 proc. w biletach jazdy oraz analogiczna zniżka przy wizach, które otrzymać można na samych Targach.

Równocześnie z Targami odędzie się wystawa jubileuszowa Węgierskiego Towarzystwa Krajowego Przemysłu Artystycznego.

Izba handlowa polsko-węgierska w Warszawie organizuje w połowie kwietnia wspólną wycieczkę polskich kupców i przemysłowców na Targi, dla której zamówione będą wagony kolejowe bezpośredniej komunikacyi oraz odpowiedni hotel w Budapeszcie. Zgłoszenia przesyłać należy najdalej do 5 kwietnia br. pod adresem Izby handlowej polsko-węgierskiej w Warszawie, Świętokrzyska 20.

—o-o—

Akcye bankowe, handlowe i przem.

	Transakcye	
	30 III.	**27 III.**
Polski Bank Przem. I-VII	—	0·34
Bank Hipoteczny	—	—
Bank Małopolski	0·32	—
Ziemski Bank Kredyt.	0·14—0·15	—
Powszechny Bank Kred.	—	0·15
Bank Komercyalny I—IV	—	—
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	—	11·75
Polskie Tow. Handl.	0·31	0·30
Handl. Sp. akc. „Impex“	—	—
„Farma“ Mag. Jawornicki	1·00	—
Tow. han. Bracia Rolniccy	—	—
„Polski Glob“	—	0.25
Żegluga Polska	—	—
Zieleniewski I—IV	13·75—13·95	13·60—13·70
H. Cegielski, Poznań	0·56—0·57	0·56
Parowozy I—V.	0·67—0·68	0·70
„Automobil“ fabr. samoch.	—	—
„Lemiesz“ fabr. masz. roln.	—	—
Modrzejewskie Zakł. G. H.	—	—
„Trzebinia“ żel.	0·56—0·57	—
Zakłady amunic. „Pocisk“	—	1·15—1·25
„Górka“ fabryka cementu	—	—
Sierszańskie Zak. Gor. S. A.	4·20	—
„Topoga“ Tow. dla prz. gór.	1·45	1·45—1·50
Polska Nafta	—	—
„Pokucie“ Naft. Sp. akc.	—	—
„Oikos“ T. A.	—	—
„Strug“ Przem. drzewny	—	—
„Pozet“ Tewsz. zakł. bud.	—	—
Syndykat koszyk. Kraków	0·07	—
Fabr. przet. tł. w Trzebini	7·50	—
„Azot“ I—IV.	0·28	—
„Agrochemia“	—	—
„Krakus“ Przemysł spiryt.	—	0·91—0·92
Fabr. cukru w Chodorowie	4·20—4·25	4·25—4·30
Cukrownia Chybie I.	5·25	5·25
A. Piasecki	1·70	1·65—1·67
Fabr. porcel. w Ćmielowie	0·54	0·50
Elektr. w Bieszy I-IV	0·22—0·23	—
S. W. Niemojowski		—
Fabr. kapeluszy w Myślen.	—	—

—o-o—

Giełda warszawska z dnia 30 b. m. (PAT) Cyfry w złotych. Dolary Stanów Zjedn. tranz. 5·17— bony złote ———— pożyczka złota 850 milionówka —— pożyczka dolarowa 3.54

Czeki: Belgia trnaz. 26·70— Holandya tranz. 206·88 Londyn tranz. 2478 Nowy Jork tranz. 517 — Paryż tranz. 2735 Praga tranz 15·40— Szwajcarya tranz. 99·97 Wiedeń tranz. 7·293 Włochy tranz. 21·21

Giełda warszawska z dnia 30 b. m. (PAT) **Akcye.** Cyfry w złotych. Bank Małopolski Kraków —— Bank Przemysłowy Lwów 0·36 Bank Zw. Sp Zar. Poznań 11·00 Puls 0·51——— Wild 0·24—— Cukier Warszawa 3·3. ——— Cegielski 0·56 —— Ursus 1·50 Parowozy 0·67 ——— Zawiercie 18·30 Żegluga 0·28 Polska Nafta 0·60 Siła i Światło 0·39 —— Chmielów 0·55 Starachowice 2·37 ——— Pocisk 1·20— Zieleniowski 13·60 Żyrardów 11·40 Chodorów 425

Giełda wiedeńska z dnia 30 b. m. (PAT) **Dewizy.** Amsterdam 28300 Zagrzeb i Belgrad 1136 Berlin 16875 Bruksela 3635 Budapeszt 510 Bukareszt 35200 Chrystiania 11120 Kopenhaga 13020 Londyn 3391 Madryt 10100 Medyolan 2901 Nowy Jork 70950 Paryż 3733 Praga 2105 Sofia 510 Sztokholm 19095 Warszawa 13615—13665 Zurych 13671 Dolary 70720 Belgijskie 3610 bułgarskie 500 duńskie 12000 marki niemieckie 16800 angielskie 3373— francuskie 3700 holenderskie 28150 włoskie 2898 jugosłowiańskie 1152 norweskie 11000 polskie 13650—13650 rumuńskie 350 szwedzkie 19000 szwajcarskie 13610 hiszpańskie 10010 czeskie 2101 węgierskie 9900 tureckie 34. —.

Papiery lokacyjne. Austr. renta kor. — renta złota — losy tureckie 412 — bodenkredit 212— astr. zakł. kred. 140·1 koleje austr. 400· Kolej Dunaj. 54·25 Alpiny 390·

PRZEWODNIK HANDLOWY.

Drobne ogłoszenia

Poszukuje się buchalterki ze znajomością języka polskiego i niem. w słowie i piśmie. Zgłoszenia z odpisami świadectw pod „Kraków“ do Adm. N. Dz. 282

Pana Leona proszę o dokładny adres. Zgłoszenia „Miejscowość obojętna“ do Ad. N. Dziennika 1680

Poszukuje się podróżującego, któryby zechciał zabrać kolekcyę. Branża obojętna. Zgłoszenia Abraham Schaumer Kraków, Krakowska 38 286

Piekarnia w rynku do wynajęcia od zaraz. Wiadomość u Józefa Hüttnera w Bieczu. 770

Sanatoryum i zakład wodoleczniczy Kraków, Sebastyańskiego 11, Tel. 1266. Choroby nerwów, serca, żołądka i jelit, reumatyzm, cukrzyca, otyłość 556

Unieważniam zgubione dokumenty wojskowe na nazwisko Lazar Hirsch Gemeindel, ur. 1903 r. w Krakowie

Poszukuję posady podróżującego
dla sprzedaży artykułów z działu obuwia, przyborów szewskich i t. p. za prowizyą. Zgłoszenia pod „Pilny“ do Adm. N. Dz. 291

ZAMIANA LWÓW-KRAKÓW
Odnowione mieszkania słoneczne złożone z pokoju i kuchni z piecem i kuchnią kaflową we Lwowie pragnę zamienić na takiesame lub za dopłatą na większe w Krakowie. Zgłoszenia pod „Zamiana 7“ do Adm. N. Dz.

SPECYALNY OBSZERNY NUMER „NOWEGO DZIENNIKA“
o charakterze pamiątkowym poświęcony uroczystości
OTWARCIA UNIWERSYTETU HEBRAJSKIEGO
ukaże się jutro we środę 1 kwietnia br.

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Dr. Ign. Schwarzbart. Red. odp. Dawid Laser. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7